

Vem tar körkort med körkortslån?

Körkortslånet introducerades den 1 september 2018. Lånet syftar till att underlätta för arbetslösa att ta körkort, något som i sin tur förväntas förbättra deras position på arbetsmarknaden. För många tjänster finns krav från arbetsgivaren på att den sökande ska ha körkort med behörighet för personbil. Körkortslånet ska göra det lättare att finansiera utbildningen på trafikskolan.

Under 2019 ansökte 12 300 personer om körkortslån

De som är i en ålder mellan 18–47 år och är inskrivna hos Arbetsförmedlingen kan få del av lånet. Lånebeloppet uppgår till maximalt 15 000 kronor som betalas ut vid tre tillfällen. Man kan själv välja att ta ut en, två eller tre betalningar om 5 000 kronor vardera. Körkortslånet betalas ut utan att det görs någon kreditprövning av den sökande. Beslutet om körkortslån är giltigt under ett års tid, med möjlighet till förlängning upp till tre år.

Körkortslånet administreras av CSN. Under 2019 ansökte 12 300 personer om lånet. Av de sökande har drygt hälften fått avslag på sin ansökan. Den vanligaste orsaken till avslag är att den sökande inte uppfyller villkoret om arbetslöshet.

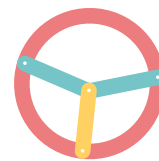
Under 2019 beviljades 7 025 personer körkortslån. Från beslutsdatum har låntagaren ett år på sig att begära utbetalning. Under året har 4 310 personer fått körkortslån utbetalt. Av dessa fick 1 620 personer det maximala beloppet utbetalt. Totalt betalades 58,6 miljoner kronor ut under 2019.

Vem använder lånet?

Det är ännu för tidigt att utvärdera körkortslånereformen. När ansökan om körkortslån beviljats har låntagaren ett år på sig att begära utbetalning av lånet. Därefter ska hen genomgå en körkursutbildning, klara teori- och körprov och, om låntagaren tar körkort, få ett arbete där körkort är ett krav. Det kan därmed ta flera år innan utfallet av körkortslånet kan följas upp till fullo. För att få en bild av vilka som använt körkortslånet under det första året har CSN genomfört en enkätundersökning.

Undersökningen genomfördes under perioden 20 september till 11 oktober 2019 och enkäten riktades till samtliga låntagare som beviljats körkortslån och fått minst en utbetalning. Totalt handlar det om 5 852 personer. Av dessa svarade 53 procent på enkäten. I denna artikel presenteras några resultat från undersökningen.

Syftet med körkortslånet är att låntagaren tar körkort. När enkätundersökningen genomfördes hade fyra av tio låntagare hunnit ta körkort. Beviljandet av körkortslån sträcker sig ett år fram i tiden, vilket innebär att för många i undersökningen fanns det tid kvar för att ta körkortet. En klar majoritet av dem som uppgett att de har körkort är personer som ansökte om lånet tidigt i samband med att möjligheten infördes. Hela 68 procent av de låntagare som svarat att de har körkort har sökt lånet under tidsperioden september 2018 till december 2018, och återstående 32 procent har sökt lånet mellan januari 2019 och september 2019.

7 025 personer beviljades körkortslån under 2019.

Syftet med körkortslånet är att låntagaren tar körkort.

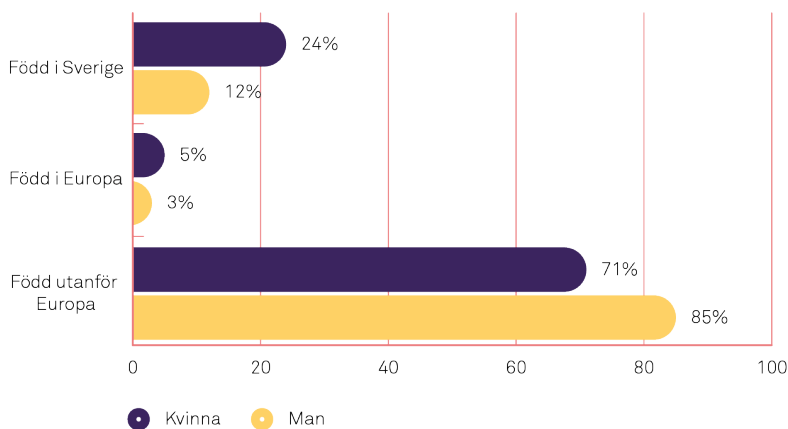
Körkortslånet nyttjades oftare av män än av kvinnor. Nära 70 procent av de låntagare som fick minst en utbetalning under perioden september 2018 till september 2019 var män. Fördelningen bland de låntagare som tog körkort var något jämnare, 31 procent av kvinnorna och 40 procent av männen som fått körkortslån har svarat att de nu har körkort.

Under perioden september 2018 till september 2019 var det främst män som utnyttjade körkortslånet.

Personer födda utanför Europa var i klar majoritet bland dem som tog körkort med körkortslån under det första året. Drygt åtta av tio bland männen och sju av tio bland kvinnorna som har tagit körkortet med körkortslån är födda utanför Europa.

Andel som har körkort efter att ha tagit körkortslån, fördelat på kön och om man är född i Sverige, i Europa (exkl Sverige) eller utanför Europa, andelar i procent

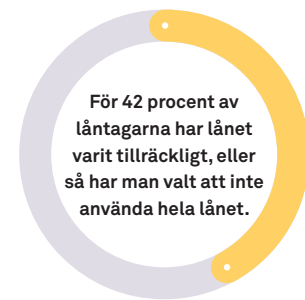
Genomsnittsåldern för låntagare som beviljats körkortslån och tagit körkort är 31 år. Det är relativt små skillnader mellan olika åldersgrupper. Bland kvinnorna som tagit körkort med körkortslån var den största åldersgruppen 30–34 år, medan den största åldersgruppen bland männen var 25–29 år. Det var 15 procent av dem som tog körkort med körkortslån var 40 år eller äldre.

Lånebelopp och körkortslånets kostnadstäckning

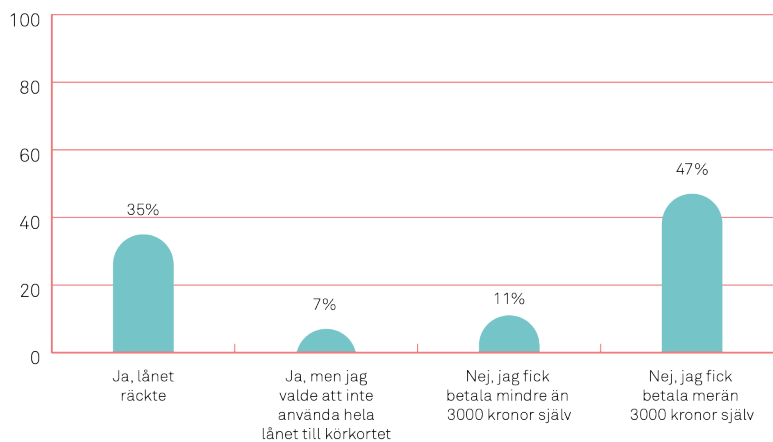
Körkortslånets maxbelopp är 15 000 kronor. Låntagaren kan få tre utbetalningar om 5 000 kronor vardera. Ett beslut om körkortslån är giltigt under ett år från och med beslutsdatum. För att CSN ska kunna betala ut körkortslån måste kundens begäran om utbetalning ha kommit in till CSN under beslutets giltighetstid. CSN gör vissa kontroller inför varje utbetalning, bland annat att tillräckligt underlag från Trafikverket och aktuell trafikskola har inrapporterats och att giltighetsperioden inte passerat. Lånet kan bara beviljas en gång för samma person.

Tendensen är att ju högre belopp man lånat, desto högre andel har körkort. En trolig förklaring till detta är att många av dem som endast fått en utbetalning på lånet ännu är i början av sin körkortsutbildning och att de därför inte hunnit ta körkort ännu. Det är främst låntagare födda i Sverige som hittills tagit lånets maxbelopp på 15 000 kronor. De som var födda utanför Sverige tog i högre utsträckning de längre lånesummorna, 5 000 och 10 000 kronor.

Låntagarna har fått frågan om lånet räckte till att ta körkort. De har i huvudsak svarat att lånet täckt alla kostnader eller så uppger de att de behövt skjuta till mer än 3 000 kronor. För 42 procent av låntagarna som uppgett att de tagit körkort har lånet räckt, eller så har man valt att inte använda hela lånet. För 47 procent av gruppen översteg kostnaden för körkortet lånesumman med 3 000 kronor eller mer.

Hur långt räckte körkortslånet, andelar i procent

Körkortslånets betydelse för den enskilde

Det mest framträdande motivet att ta körkort är upplevelsen att det är lättare att få anställning om man har körkort. Körkortet innebär också att man blivit mindre beroende av att få skjuts av närstående samt en upplevelse av större frihet att kunna resa och ta sig till olika platser. Kvinnor lyfter båda dessa aspekter av körkortet i något högre grad än män.

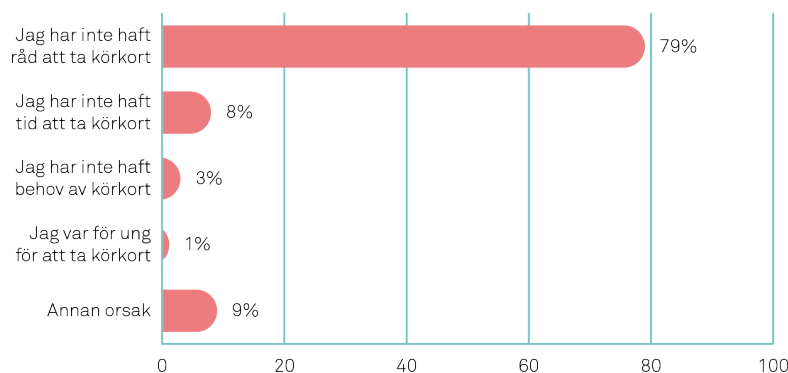
Körkortslånets attraktionskraft

Tanken med körkortslånet är att det ska underlätta för personer att ta körkort, och att körkortet ska leda till anställning. Det innebär att lånet ska göra det mera intressant att påbörja körkortsutbildningen och sedan ta körkort.

Hur viktigt körkortslånet är för låntagarna speglas i frågan om man hade tagit körkortet även utan körkortslån. En majoritet av respondenterna uppgav att de hade för avsikt att ta körkort även utan lån. Lånet var visserligen inte avgörande, men blev för dem den utlösande faktorn till att ta körkort. För många gjorde sannolikt lånet det möjligt att tidigarelägga körkortsutbildningen. Var fjärde i undersökningen uppgav emellertid att man inte eller troligen inte skulle ha försökt ta körkort om man inte fått körkortslån. Äldre låntagare svarar i något högre utsträckning än yngre att de inte skulle ha försökt ta körkort om de inte hade fått körkortslån.

På frågan varför man inte tagit körkort tidigare har den absoluta majoriteten, närmare åtta av tio, svarat att de inte haft råd att ta körkort.

Anledningen till att man inte tagit körkortet tidigare, andelar i procent

Det är ännu för tidigt att utvärdera körkortslånet

Det är ännu för tidigt att utvärdera körkortslånereformen. När ansökan om körkortslån beviljats har låntagaren ett år på sig att begära utbetalning av lånet. Därefter ska hen genomgå en körkortsutbildning, klara teori- och körprov och, om låntagaren tar körkort, få ett arbete där körkort är ett krav. När enkätundersökningen genomfördes, i september 2019, hade fyra av tio låntagare hunnit ta körkort. En majoritet av dem som svarat att de har körkort är personer som ansökte om lånet under reformens tre första månader, september till november 2018. Att genomföra en körkortsutbildning tar tid och det är därför svårt att bedöma om de låntagare som inte tagit körkort efter att de beviljats körkortslån fortfarande är under utbildning, eller om de av någon anledning valt att inte fullfölja utbildningen.

Under år 2021 blir de första låntagarna återbetalningsskyldiga. Det är först därefter vi kan följa hur återbetalningen av lånet fungerar. Det kommer också att ta ytterligare tid innan det går att följa upp i vilken utsträckning de som tagit körkort med körkortslån får ett arbete.

Författare:

Hanna Rösth
Arbetar med uppföljning
och statistik
hanna.rosth@csn.se

Vi gör studier möjligt.

[csn.se](https://www.csn.se)